

צ' אשבת פרשת מקץ

שבת שלום. פתאום, בבת אחת, יצא יוסף מבית האסורים, הישר אל ארמון המלוכה. אחרי שנים של סבל, שביה, מאסר, על לא עוול בכפו, פתאום הוא מגיע ישר לתוך ארמון המלך, לתוך בגדי מלכות, לתוך כבוד מלכים.

וגם שם, בתוך השפע הפתאומי הזה, אין הוא שוכח את ה' שבשמים, ושם שמים נישא על שפתי: "בלעדי, אלקים יענה את שלום פרעה". וגם אחרי שהוא מתמנה להיות משנה למלך, ומפתחות אוצרות התבואה בידיו, והנה באים אחיו ומשתחוים לו ומתחננים על נפשם – אין הוא מבייש אותם אלא להפך, הוא מביא אותם להתחרט על חטאם, ואחר כך מפיס אותם ואומר: "לא אתם שלחתם אותי... כי האלקים"

יוסף מקושר חזק מאוד אל בורא עולם. בבור ובארמון. בעמק ובפסגה. בבזיון ובכבוד. בכל מקום בורא עולם נמצא איתו. והיטב היטב הוא מבין שכל מה שקורה איתו הוא חלק מהתכנית האלקית.

ומי שמשכיל לחיות כך ולהבין זאת, חיוו שלווים יותר, רגועים יותר, וללא מחשבות של אשמה, כעס, נקמה, ושאר מחשבות שליליות. כל העולם הוא יצירה של בורא עולם וגם מה שנראה כחושך, כסבל, כקושי – סופו שמתגלה שגם הוא מעשי ידי ה' הוא, ודוקא הסבל, הקושי והשעבוד, הם עצמם מהווים בסופו של דבר מנוף להצלה, לגאולה ולתשועה. **"וה' חשבה לטובה".**

בבקשה לשמור על קדושת הגליון.

צ' תורה – מתוך מסינה של תורה

"בראש השנה יצא יוסף מבית האסורים" – בכל אדם מישראל מצויה נקודה פנימית של צדקות ויושר, שלעולם אינה נפגמת. כנגד נקודה זו אמרו חכמינו: "צדיק גמור אינו בולע" (מגילה ו') – אין היצר הרע יכול לבלוע את הנקודה הזאת. כל ימות השנה נתונה אותה נקודה פנימית – הקריה "יוסף הצדיק" – בבית האסורים, בין הכוחות הגשמיים ותאוות הגוף. ואילו כשמגיע ראש השנה, כאשר היהודי משליך מעליו את כל תאוות הגוף והוא מקבל עול מלכות שמים – אזי יוצאת נקודה זו מבית האסורים ומתגלית.... (ספרים).

"ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה" (מא כא)
 מה שהרשעות יכולה להתקיים בעולם, הרי זה רק משום שבמעמיקה טמון ניצוץ של קדושה וניצוץ זה מקנה ל"רע" אפשרות של קיום. אף על פי שאין מבחינים כלל וכלל בניצוץ זה – "ולא נודע כי באו אל קרבנה" – כי מוסתר הוא מאוד, הרי בכל זאת "ותבאנה אל קרבנה"....
 ואמנם זו המשימה המוטלת על היהודי, להפקיע על ידי תורה ותפילה את ניצוצות הקדושה הללו מתוך כוחות הטומאה, וממילא יחדלו מלהתקיים "וכל הרשעה כעשן תכלה".... (לפי שפת אמת)

תפילות מרכזי שבת

בתפורת הבאה מסתתרים 10 מושגים שקשורים לפרשת השבוע. בהצלחה!

ה	ד	ו	ה	י	ב	י	ו
ת	נ	ס	א	מ	נ	ת	ש
ר	ב	פ	ס	כ	י	ש	ח
מ	י	ר	פ	א	מ	ב	מ
צ	ר	א	ר	י	ע	ר	ע
ר	ח	ו	ע	ג	נ	ו	ג
י	מ	ב	ה	ב	ו	ו	ל
מ	נ	נ	א	י	א	ל	י
מ	ש	צ	ב	ע	ר	ו	מ
ה	ה	ה	ר	ה	נ	ש	מ

פנינת הפלטה מתוך: הלכות והליכות לחנוכה - הרב שמואל ברוך גנוט שליט"א

חשיבות מצות הדלקת נרות חנוכה.

- א. "מצות נר חנוכה מצוה חביבה היא עד מאד. וצריך אדם להזהר בה כדי להודיע הנס ולהוסיף בשבח האל-הוודיה לו על הנסים שעשה לנו".
- ב. אפילו עני המתפרנס מן הצדקה חייב לשאול על הפתחים או למכור כסותו כדי שתשיג ידו לקנות נרות חנוכה ולהדליקם.
- ג. אמרו חז"ל: הרגיל בנר זוכה לבנים תלמידי חכמים שנאמר "כי נר מצוה ותורה אור". ופירש רש"י כי 'נר מצוה' היינו נרות שבת ונרות חנוכה.

החייבים בהדלקת הנרות.

- א. מנהג בני אשכנז שכל אחד אחד מבני הבית [מלבד אשת בעה"ב ובנותיו] מדליק ביום הראשון נר אחד ומוסיף והולך כל יום נר נוסף עד שביום השמיני מדליק שמונה נרות. מנהג בני ספרד שבעה"ב בלבד מדליק ביום הראשון נר אחד ומוסיף והולך כנ"ל. אך כל שאר בני הבית אינם מדליקים ויוצאים ידי חובתם בהדלקתו.
- ב. מעיקר הדין גם נשים חייבות בהדלקת נרות חנוכה. ואפילו יכולה אשה להוציא אחרים ידי חובה אם תדליק. לכן, אם אין מדליקים בביתה, כגון אשה שאין לה בעל או שאין בעלה בעיר, חייבת היא להדליק בברכה [אך לא תתן לקטן שידליק בשבילה].
- ג. מחנכים את הקטנים שהגיעו לגיל חינוך שידליקו נרות חנוכה. ומעיקר הדין די להם שידליקו נר אחד בלבד. אך מ"מ המנהג [אם אפשר] לחנכם בהדלקת כל הנרות כגדולים.
- ד. קטן שנעשה בר-מצוה בחנוכה יכול להוציא אחרים גדולים ידי חובה החל מיום היותו גדול. וביום זה יכול הוא להוציאם רק אם הוא מהמדליקים בצאת הכוכבים ולא קודם לכן.

מקום ההדלקה.

- א. מצות נר חנוכה להניחם על פתח ביתו מבחוץ במקום שיראה לעוברים ושבים ברשות הרבים משום פרסומי ניסא. בזמן הגמרא היו מדליקים כל אחד ואחד בפתח חצרו, ומי שאין לו חצר היה מדליק בפתח הבית, ובזמן הסכנה אפשר להדליק בבית על השולחן ודי בזה [יא].
- ב. בזמן הזה נחלקו גדולי הפוסקים אם יש להדליק בפתח החצר או בפתח חדר המדרגות או בחלון הפונה לרה"ר. ומכיון שרבו המקרים, וכל מקרה לגופו, וכן רבו הדעות בכל מקרה ומקרה, וקצרה היריעה מלהכילם, ישאל כל אחד ואחד את רבו כיצד יש לו לנהוג.

זמן ההדלקה.

- א. בשו"ע כתב שזמן הדלקת הנרות הוא "עם סוף השקיעה". ובמשנ"ב ובביאור הלכה שם כתב שזמן זה הינו 'צאת הכוכבים'. ויש מהראשונים שכתבו שזמן ההדלקה הוא בתחילת השקיעה. והגר"א נהג בשקיעה, ויש מגדולי הוראה שכתבו לאחר בכעשר דקות. מרן החזו"א זצוק"ל נהג להדליק כעשרים דקות אחרי השקיעה מרן הגרי"ז סולובייצ'יק (הרב מבריסק) זצוק"ל נהג להדליק בדיוק עם שקיעת החמה.
- ב. הנוהגים להדליק בצאת הכוכבים, צריכים להתפלל מעריב בזמנה ולאמ"כ להדליק מיד ללא שהות. ומי שיש לו מנין קבוע לתפילת מעריב מאוחר יותר, יכול להדליק מיד עם צאת הכוכבים ולהתפלל מעריב בזמנו הקבוע.
- ג. המתדלק נרות בשקיעת החמה, צריך שיתן די שמן כדי שיהיו הנרות דולקים לפחות עד חצי שעה אחרי צאת הכוכבים. אם טעה ולא נתן מספיק שמן כשיעור זה, יחזור וידליק בלי ברכה.
- ד. מי שלא יהיה לו פנאי להדליק בזמן, יכול להדליק קודם הזמן מ'פלא המנחה'. וצריך להקפיד כנ"ל באות ג'. ולכתחילה יתפלל תפילת מנחה לפני שידליק [כמו בערב שבת]. אם הדליק לפני פלא המנחה לא יצא ידי חובה, ויכבה הנרות ויחזור וידליקם בברכה.

חנכה שמח

פינת השאלות

מתוך מאמר של הרב יעקב שפירא שליט"א

אמר דוד המלך: 'בשוב ד' את שיבת ציון, היינו כחולמים'. בפשטות, הכוונה היא שלעתיד לבוא יהיו דברים שלא חלמנו שיגיעו. מהרצ"ה זצ"ל שמענו פירוש חדש ונפלא. הגמרא אומרת, שאין אדם חולם אלא מהרהורי לבו. לעתים חלום מבטא דברים כמוסים, שצפים מעל פני השטח רק בלילה. אומר דוד: אין הכוונה לכך ששיבת ציון תהיה כדבר הבלתי-מושג, שלא יכולנו לתארו בדעתנו. להיפך – אצלנו התברר למפרע שתמיד כך הרהר לבנו. כפי שחלום – לא חולם אדם אלא מהרהורי לבו, כך לעתיד לבוא יתברר שזה דבר שהיה תמיד גנוז בתודעתנו, לפחות זו הנסתרת. אצל כל אדם קיימת מציאות של כוחות, שספונים וטמונים בקרבו, ורק בשלב מסויים מתברר למפרע שהוא שייך למהלך הזה של 'היינו כחולמים'.

אתגר אפרטה

- מי קיבל את הכינוי אברך? מה פירוש הכינוי? ומדוע נקרא כך?
- מי היתה אסנת בת פוטי פירע?
- מה פירוש המילים: ויתנכר, נכמרו, ויתאפק?
- מדוע לא גילה יוסף לאחיו שהוא אחיהם?

סיפור ההמשכים

תקציר הפרקים הקודמים

משפחת בלוספלד מאמצת את אושי, אך טיב הקשרים בינו לבין אברומי, הבן הקטן של משפחות בלוספלד, הולך והידרדר, ואברומי מחליט: "או אני או הוא". אביו של אברומי מקבל מרבו הנחייה חדה ונמרצת. הוא מספר לאברומי שהוחלט להעביר את אושי לישיבה באנגליה, אך עד המעבר, במשך שלושה חודשים, אסור לדבר על כך מאומה, ועל אברומי לשמור עם אושי על יחסים טובים. אברומי מסכים מיד. ואמנם, האווירה בבית משתנתה פלאים. כך חלף הזמן, עד שהגיע שבוע הפרידה. ביום שני בערב עלה אברומי על משכבו בישיבה נרגש למדי. למחר בצהריים הזמנו הוא ואושי למסיבת פרידה משותפת. ההורים מכינים הפתעות, והם ביקשו מאברומי שגם הוא יביא מתנה צנועה ומכתב יפה.

פרק שמיני

אברומי אכן יצא באותו יום ורכש ספר מיוחד מאוד להתמודדות נכונה בחיים, מאחד המשגיחים הוותיקים.

כעת שרר שקט בפנימיה. רוב הבחורים נרדמו כבר. אברומי הצטייד בדף מהודר, בעט ובפנס. הוא משך את השמיכה עד מעל לראשו והחל בכתיבת המכתב.

הוא ציין את כל הרגעים היפים והנעימים שהיו להם בצוותא,

ובמיוחד את התקופה האחרונה שבה התגלתה חביבותו המיוחדת. המכתב התארך, ואברומי נאלץ להמשיך לרשום מהעבר השני.

כעשר סיים לכתוב, תקף אותו פתאום רגש עז של חיבה לאושי. שעות אחדות התהפך במיטתו בלא יכולת להירדם. הוא היה נתון בסערת רגשות עצומה. לבסוף החליט להתקשר הביתה.

סיפור אפרטה

הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל, שהיה תלמיד חכם גדול והתמסר מאוד האסירים שישבו בבתי הכלא בשלהי תקופת השלטון של האנגלים, מספר סיפור מסמר שיער על חלום שפקד אותו, הסיפור מובא בין השאר בספר הנפלא דברי חלומות שחיבר הרב יואל שורץ שיחיה: איש מחתרת שמת ואשתו עמדה להינשא, התגלה לרבי אריה בחלומו והתחנן לפניו לעצור את אשתו העומדת להינשא. לטענת המת, האשה חיבת בחליצה.

רבי אריה, לא התייחס לחלום משום שלפי הידוע לו למת לא היה אח. אולם משנשנה החלום וחזר על עצמו, התברר לרבי אריה שאכן ללוחם המחתרת שמת יש אח בחוץ לארץ. רבי אריה דאג לכך שהאח יחלוץ לאשת המת, ונשמת איש המחתרת באה אל מנוחתה, הוא הפסיק לפקוד את רבי אריה בחלומו.

אשה שבעלה מת בלא שהשאיר ילדים בעולם אסורה להינשא לאיש זר ללא יבום או חליצה. יבום, משמעו נישואין לאחי המת, כיום אין עושים יבום. חליצה, הוא סדר מסוים בו משחרר אחי המת את האשה מכל קשר וזיקה אליו ואל אחיו שהלך לעולמו. חלק מהסדר הוא שליפת נעל מעל רגל האח. היבום והחליצה גואלים את נשמת המת וגורמים לו לתיקון, אישה שבעלה מת ללא בנים והיא מקבלת חליצה מאחיו מיטיבה מאוד לנשמת בעלה, ומקיימת מצוה גדולה.

סיפור אפרטה - חוני האטל

יום עשרים באדר - יום רצון של ירידת גשמים, ונקבע ליום טוב בימי שמעון בן-שטח וחוני המעגל, בגמרא במסכת תענית מסופר על בצורת ורעב שהיו בארץ ישראל מפני עצירת גשמים במשך שלוש שנים רצופות. לקראת סוף חודש אדר, כשפסח משמש ובא, עונת הגשמים כבר כמעט הסתיימה, כל עם ישראל צריך להגיע לירושלים במסגרת העליה לרגל של פסח, חששו אין יקחו מים להשקות את כולם, מאין יקחו מים לאפות מצות. באו אל חוני המעגל וביקשו ממנו להתפלל שירדו גשמים. ענה להם - "צאו והכניסו תנור פסחים בשביל שלא ימוקו".

עג עוגה בקרקע, נכנס לתוכה אמר לקב"ה אינני יוצא מהמעגל עד שאתה נענה לתפילתי - והתפלל על הגשמים, מיד החלו לרדת טיפות גשם בודדות, אמרו לו תלמידיו - זה לא מספיק, המשיך להתפלל ומיד החלו לרדת גשמים חזקים מאוד כמויות עצומות של מים. אמרו לו תלמידיו - זה יותר מדי נראה שהגשמים עלולים להציף ולהחריב את העולם. אמר חוני רבונו של עולם, לא כך שאלתי, אלא גשמי רצון וברכה ונדבה, מיד השתנתה עוצמת הגשם וירדו גשמי ברכה. עד שביקשו ממנו שיתפלל שיפסקו הגשמים, אמר להם: "אין מתפללין על רוב הטובה, אלא לכו והביאו לי פר הודיות".

הביאו לו פר הודיות, סמך את ידיו על הפר והתפלל: "רבונו של עולם, ראה עמך ישראל ונחלתך אשר הוצאת בכחך הגדול ובזרועך הנטויה, שאינם יכולין לעמוד לא ברוב כעסך ולא ברו בטובך". כשכעסת עליהם והבאת עליהם את הבצורת אינם יכולים לעמוד בה. כהורדת את הגשמים החזקים והוצפה ארץ ישראל גם בזה אינם יכולים לעמוד". "יהי רצון מלפניך שיהא רוח" התחילה לנשב רוח שפיזרה את העננים, יצאה השמש ויבשה את המים. משיצאו האנשים ממקומות המסתור ראו שאפילו המדבר פורח ומלא כמהין ופטרתיות.

ואותו היום עשאוהו יום-טוב, לפי שאין הגשמים יורדין אלא בזכותן של ישראל, שנאמר "יפתח ה' לך את אוצרו הטוב" (דברים, כח', לך') - בזכותך ובך הדבר תלוי, "ונברכו כל משפחות האדמה בך" (בראשית, יב') - בזכותך הגשמים יורדין והטללים יורדין בזכותך, ואומר "ונתתי גשמיכם בעתם" (ויקרא, כו). בזכות צדיקים כחוני המעגל שמתפללים אל הקב"ה נענית התפילה. (ע"פ ספר התודעה).